

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Causæ excusantes à restitutione famæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

se falsum dixisse; & qui publicè famam abstulit, tenetur eam publicè restituere. *ibid. punct. 15. n. 2. & seq.*

19. Detractor qui per suam infamiam injustè fuit causæ altere consequeretur aliquod bonum, ut officium, vel beneficium, tenetur ad restitutionem boni impediti; id est quanti valebat spes illius. *ibid. punct. 16. n. 2.*

Causa excusantes à restitutione famæ.

20. Sunt novem, compensatio quæ fieri potest in restitutione famæ servata æqualitate; condonatio iusta obligationis restituendi famam; quando infamia jam abiit in oblivionem; quando jam recuperata est bonis ac virtuosis actibus, vel proborum virorum testimonio; quando quis revelavit crimen occultum, quod postea alia ratione iustum factum est publicum; quando restitutio famæ facta est impossibilis; quando detractio fuit inefficax, ut quando audientes non crediderunt; quando infamator non potest famam sine periculo vitæ restituere; & quando restitutio alienæ famæ fieri non potest absque notabili iactura propriæ famæ; unde vir illustris non tenetur famam restituere homini plebeo; quando eam præstare non potest sine iactura suæ famæ. *ibid. punct. ult. n. 1. & seq.*

ADDITIO.

Detractio est ablatio famæ per verba, cum intentione nocendi. Fama est notitia, & opinio, quam aliquis apud homines habet, si bona, bona; si mala, mala appellatur. differt ab honore, qui est reverentia alicui exhibita, & aufertur per contumeliam, cum fama per detractionem auferatur.

Intendit quis nocere dupliciter, directè, cum habet hanc verè nocendi mentem; indirectè, cum famam aufert, ob finem minus principalem, quam sit famam lædere.

Octo modis aufertur fama. Quatuor circa malum, totidem circa bonum versantur? omnes duobus versibus significuntur.

*Imponens, augens, manifestans, in mala vertens,
Qui negat, aut minuit, tacuit, laudat veremissè.*

Impo-

Imponens falsum crimen. Augens verum, per exaggerationem, manifestans occultum cum intentione lædendi famam. In mala, &c. interpretando bona facta in malam partem.

Negat virtutem alicujus apud eos, apud quos is ex ea bene audit. Minuit, qui verbis extenuat. Tacendo detrahit, qui famam alterius non defendit, cum potest; vel cum is laudatur, silet. si hinc lædatur fama. Remissè, &c. hic modus ad secundum revocatur.

Hominem, (judicis præcipuè sententia) diffamatum in uno loco, posse in alio loco detegi, Cajet. ait: Adrian. negat. Distinguit Tol. Homo laborat infamia, vel ob actum judiciale, (quia scilicet, punitus est à judice,) vel ob factum publicum, 2. sic infamatus vel amissam reparavit, vel non. His observatis, sint conclusiones: 1. Prodere crimen alicujus quocumque modo infamiæ notati, animo lædendi famam, peccatum est contra charitatem. 2. Hominis olim infamia affecti, vel per actum judiciale, vel per publicum factum, qui modò bonam famam adeptus est, crimen sine legitima causa aperire, flagitium est charitati & justitiæ contrarium.

Hoc tamen aliquando liceret, 1. ad vitandum damnum alicujus corporale. 2. ad vitandum damnum spirituale. 3. quando criminis occultatio bono publico noceret.

Hominis per judicis sententiam infamia laborantis, bonam famam nondum adepti, scelus pandere in eadem urbe, neque charitati, neque justitiæ repugnat; alibi hoc facere non adversatur justitiæ, nisi in duobus casibus, 1. si tertia persona infamiam subeat. 2. si laboranti infamia corporale aliquod damnum accidat. Qui detegit crimen infamati, in illo loco, quo illius infamia non perveniret, peccat contra charitatem.

Si infamia sit publica, non per judicis sententiam, non est peccatum, in eodem loco rem manifestare; si hoc tamen alibi non noceret.

Seipsum infamare non est contra justitiam, (nisi ex consequenti, cum scilicet alius inde infamia notatur) sed contra charitatem; est autem lethale piaculum in duobus casibus: 1. Cum infamia est gravis. 2. cum illa infamia alii nocet; adde, cum intercedit per jurium.

Justè tortus occultum alterius crimen, verum tamen, manifestans non peccat. Limita 1. Nisi ea manifestatio in publicum damnum cedat. 2. nisi illud crimen cognoverit,

ratione sacramentalis confessionis. 3. vel viâ aliquâ injustè
ut vi, fraude, dolo.

Crimen suum verum potest quis, dum torquetur, etiam
injustè, sine peccato fateri; est enim suæ famæ dominus. Hoc
tamen non liceret, si putaret spirituale damnum aliis, aut
Reipub. detrimentum suam confessionem allaturam. Tor-
tus ob crimen falsò impositum, non peccat mortiferè, si
ludà se admissum fateatur; si tamen non peieret, si alius non
noceat, si crimen non sit hæresis. Quòd si jam aliis nocu-
set, falsum dicendo, obligandus esset à confessario ad verita-
tem aperiendam. V. P. Navar. lib. 2. c. 4. n. 130. de restit.

Cajet. v. detraçtio. c. 2. 2. q. 7. 3. art. 2. se ipsum infamare,
ex genere suo, lethale crimen esse putat, contra charitatem,
& iustitiam; contraria Toleti sententia, quam sequitur criam
Pet. Nav. lib. 2. c. 2. p. 2. dub. 1. n. 113. de restit. communis est,
Greg. de Valent. tom. 3. d. 5. q. 10. p. 1. mortale scelus existimat
ex genere hoc sine rationabili causa efficere, Clau. Reg. lib.
4. l. c. 3. n. 33. veniale, utraque sententia probabilis.

Modi restituenda fama.

Qui famam abstulit falsis dictis, tenetur dicere, se menti-
rum, & iurandum addere, si opus sit. Qui infamatoris li-
bellis hoc effecit, contrariis libellis infamiæ notam tollere
debet.

Qui verum, sed occultum crimen detexit, laudet etiam,
cujus crimen in medium attulit, aut dicat, se malè, & inju-
stè dixisse, & cum opus est, coram Notario.

Quòd si crimen occultum patens fiat, detractor, (qui de-
trahendo deliquit, & damni illari reus est,) liber est à restitu-
tione.

Qui his modis detrahendo damno affecit, ad restituti-
onem obligatus est.

Reus accusatorem infamans verum crimen negando,
quod fateri debeat, tenetur famam restituere; si crimen non
sit probatum, non tenetur restituere, licet peccarit negando.
Contrarium tamen placet Cajet.

Qui famam aufert dicendo, se audivisse crimen alicujus
ab alio, debet hominem laudando dicti illius certitudinem
minuere.

Famam ablatam injustè pecuniis compensari posse, aut a-
liis